

Radio Storebælt
Skolegade 1
4220 Korsør
Att.: Rene Andersen

København den 4. juli 2007

Klage over skjult reklame i udsendelser på Radio Storebælt

Korsør lokal radio har ved brev af 23. december 2006 indgivet en klage til Radio- og tv-nævnet med anbringende om skjult reklame for lokale erhverv og butikker i forbindelse med julehilsner sendt 22. december 2006. Korsør lokal radio v/John Nielsen har anført følgende kommentarer i klagen:

" ...

Anmeldelse om overtrædelse af reklameloven.

Hermed denne skrivelse, vil vi anmelde Radio Storebælt i Korsør for at bevist overtræde Reklame loven, man kørte d. 22-12-06, julehilsninger for erhverv og butikker, som man tog 200 kr. for pr. stk.

Radio Storebælt havde ugen inden sat en annonce i avisen hvor de opfordrer folk til at Lytte d. 22-12 da man her sender julehilsninger for Korsør kommune erhverv og butikker.

Vi mener at Radio Storebælt hermed bevist og groft overtræder loven, da de har fået fra jer 140 000 kr. for at sende ikke komercial radio, samtidig er deres bestyrelse bevist om loven, da de har været med i nærradioen i mange år.

Vi mener at Radio Storebælt hermed er forpligtet til at tilbagebetale de 140 000 kr. som de har modtaget i støtte fra mediesekretariatet, at de bliver pålagt at følge lovgivningen.

..."

Mediesekretariatet

Vognmagergade 10, 1.
1120 København K

Telefon 3318 6868
Telefax 3318 6869

radrad@mediesekretariatet.dk
www.mediesekretariatet.dk

CVR nr. 11 88 46 52

Bank: Jyske Bank
Reg.nr. 8109
Konto nr. 1002 295

Beskrivelse

Radio Storebælt har med sit hørings svar af 28. januar 2007 tilsendt Radio- og tv-nævnet en cd med ca. en times optagelse sendt 22. december 2006 på Radio Storebælt.

Programmet indeholder en række musikindslag, der relaterer sig til julen, ledsaget af en julehilsen fra en lokal virksomhed før og efter hver sang. Hver sang fremstår således som specifikt ønsket af en virksomhed, og denne virksomhed angives før og efter den pågældende sang, med en standardiseret julehilsen.

Det indsendte program påbegyndes med et musiknummer efterfulgt af følgende speak:

" Radio Storebælt er i gang med afvikling af julehilsner fra erhvervslivet. Udsendelsen bliver afviklet af Birgitte Petersen og Rita Hansen, og vi takker erhvervslivet for støtte til radioen.

Fra DanBolig sendes de bedste ønsker om en glædelig jul og et godt nytår til alle med Boney M – "Mary's Boy-Child."

Speaken efterfølges af det pågældende musiknummer, der spilles i sin helhed. Herefter genytres julehilsnen med angivelse af den pågældende erhvervs virksomheds navn, efterfulgt af en ny – men tilsvarende – hilsen fra en anden virksomhed:

" Fra DanBolig kom de bedste ønsker om en glædelig jul og et godt nytår til alle med Boney M og "Mary's Boy-Child".

Madame Bagger sender de bedste ønsker om en glædelig jul og et godt nytår til alle. Vi skal høre Chris Rea med "Driving home for Christmas".

Dette musiknummer efterfølges ligeledes af en gentagelse af hilsnen fra den pågældende virksomhed, efterfulgt af en ny hilsen.

Således fortsættes udsendelsen med skiftevis julehilsner og musiknumre med angivelse af lokale erhvervs virksomheder og foreninger, herunder Spil og Vind, Hekla Junior, Fjord Grill, Marineforeningen – Korsør afdelingen, Stjerne Service, Salon Centrum og Daglig Brugsen.

Julehilsnerne er enslydende bortset fra mindre variationer i ordstillingen.

Efter ca. 40 minutter opstod der problemer med at afspille cd'en. Det forudgående taget i betragtning kan det dog med en vis sikkerhed formode, at programmet er fortsat på lignende vis.

Høring

Radio Storebælt v/formand Rene Andersen har ved høringssvar af 28. januar 2007 anført følgende kommentarer til klagen:

"...

*Radio Storebælt er en ikke kommerciel radio, **som aldrig har haft reklameindtægter.***

Radioens drift finansieres via, Støttemedlemsskaber, bankoindtægter, og tidligere via et driftstilskud fra Korsør kommune.

Dette driftstilskud fik vi dog ikke i 2006.

...

*Derudover er radioen støttet med driftstilskud fra Radio- og Tv nævnet Radio Storebælt **har ikke indgået sponsoraftaler med nogen.***

Med hensyn til indholdet i den fremsendte klage skal det oplyses at der ikke har været tale om skjult reklame i forbindelse med at vi den 22. december 2006 sendte julehilsner for Korsør kommune, ældrecenteret, idrætsforeninger, forsamlingshuse, erhvervsforeningen, fagforeninger, og erhvervslivet.

Der er ene og alene tale om at ovennævnte ønsker glædelig jul og godt nytår, hvorefter vi spillede et stykke musik som disse selv valgte.

Disse julehilsner starter ikke med et lydsignal eller en speakertekst som har til formål at fremme disses navne eller produkter, hvilket slet ikke er intentionen.

Der er ene og alene tale om en julehilsen, fuldstændig som lyttere af radioen kan sende, der har Radio Storebælt den praksis, at skulle en lytter ønske at ønske familien glædelig jul og godt nytår og samtidig ønske et stykke musik, så koster det kr. 50,00.

I forbindelse med julehilsnerne fra ovennævnte foreninger m.v. har vi fået 200,00 kr. fra hver.

Dette har givet radioen en indtægt på ca. 16.000 kr.

Radio Storebælt betragter slet ikke dette som skjult reklame, det kan vel nærmere betragtes som et sponsorat til radioen.

Vi har dog ikke været opmærksomme på at skulle indgå en skriftlig aftale med dem der ønskede at sende en julehilsen.

Aftalerne er kommet i stand ved at Radioens kasserer har ringet eller personligt har talt med dem der ønskede en julehilsen.

Radio Storebælt har i forbindelse med den fremsatte klage talt med flere som har sendt julehilsner, og disse oplyser at der for dem slet ikke er tale om reklame, men der blot er tale om en hilsen med et musikønske.

Der vedlægges skriftlige tilkendegivelser på dette.

Med hensyn til at Radio Storebælt har reklameret i den lokale avis med opfordring til at høre disse julehilsner, så er det ikke korrekt som anført af klageren.

Radio Storebælt indrykkede en annonce i avisen med det formål at oplyse vores lyttere om, at vi den sidste dag vi spillede banko inden jul havde ekstra store præmier, og når vi annoncerede alligevel så kom det med at vi sendte julehilsner.

Det er ikke korrekt som anført af klageren at disse julehilsner alene er fra erhvervslivet og butikkerne, der er også masser af julehilsner fra ældrecenteret fagforeningerne, kulturelle foreninger, forsamlingshuse og idrætsforeninger.

Derudover skal vi på det kraftigste tage afstand fra påstanden om at vi bevidst og groft overtræder loven, og vi skulle være bevidst om loven på grund af at flere af os har været med i lokalradioarbejdet i mere end 20 år.

..."

Radio- og tv-nævnets vurdering

Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, stk. 1, nr. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed jf. lovbekendtgørelse nr. 338 af 11. april 2007 på sit møde den 2. juli 2007 behandlet sagen og skal udtale:

Korsør Lokal Radio v/John Nielsen har ved brev af 23. december 2006 indgivet en klage til Radio- og tv-nævnet med anbringende om, at Radio Storebælt bevidst har overtrådt reklamelovgivningen ved den 22. december 2006 at have udsendt julehilsner for det lokale erhvervsliv mod betaling. John Nielsen oplyser, at Radio Storebælt krævede 200 kr. pr. julehilsen, og at udsendelsen af disse hilsner blev annonceret i avisen ugen inden, med en opfordring til at lytte med. Korsør Lokal Radio mener dermed, at Radio Storebælt har overtrådt loven, da denne efter eget udsagn er en ikke-kommerciel radio, og som sådan modtager tilskud fra Radio- og tv-nævnet. Radio Korsør finder således, at Radio Storebælt dels bør tilbagebetale det ydede tilskud, dels for fremtiden skal følge lovgivningen.

Radio Storebælt oplyser i hørings svar af 28. januar 2007, at radioen er en ikke-kommerciel station og aldrig har haft reklameindtægter. Ligeledes oplyser radioen, at der ikke er indgået sponsoraftaler med nogle af de pågældende virksomheder. Radioen betragter ikke julehilsnerne som skjult reklame, men derimod som et sponsorat af radioen. I denne forbindelse har radioen indhentet udtalelser fra fem virksomheder i lokalområdet der har sendt julehilsner på Radio Storebælt. Virksomhederne oplyser, at der ikke var tale om reklame, men om en "støtte" til lokalradioen.

Konkret har julehilsnerne taget form af en standardiseret hilsen før og efter hver sang, således at det fremstår, at den pågældende virksomhed har ønsket netop denne sang. Der har ikke været andre indslag i det tilsendte. Den ene julehilsen med dertil hørende musiknummer har således afløst den anden.

Nævnet skal oplyse, at Radio Storebælt, som også anført af klager, er en ikke-kommerciel radio, der modtager driftstilskud, og dermed ikke lovligt må udsende reklamer. Radioen må derimod lovligt have sponsorindtægter.

Nævnet kan endvidere oplyse, at Nævnet, i tilfælde af at det konstateres, at Radio Storebælt udsender reklamer, vil kunne træffe beslutning om tilbagebetaling af allerede udbetalte tilskud, ligesom radioen ikke vil være

berettiget til at modtage tilskud i fremtiden, såfremt de fortsat udsender reklamer.

Ifølge § 26 i bekendtgørelse nr. 1368 af 15. december 2005 om reklame og sponsorering i radio og fjernsyn, forstås ved sponsorering af programmer enhver form for ydelse af direkte eller indirekte tilskud til finansieringen af radio- og fjernsynsprogrammer, herunder tekst-tv-sider, fra en fysisk eller juridisk person, der ikke selv udøver virksomhed ved udsendelse eller produktion af radio- eller fjernsynsprogrammer, film, fonogrammer m.v., med henblik på at fremme den pågældendes navn, mærke (logo), image, aktiviteter eller produkter.

Sponsorerede programmer skal ligesom reklamer klart kunne identificeres ved, at sponsorens navn, mærke (logo), produkt eller tjenesteydelse er angivet ved programmets begyndelse, slutning eller begge steder, jf. reklamebekendtgørelsens § 27, stk. 1, 1. led. Sådanne angivelser må derimod ikke forekomme i programmet, jf. § 27, stk. 1, 2. led.

Indledningsvis tages stilling til Radio Storebælts påstand om, at vederlagene skulle være en sponsorering af radioens samlede drift.

Radio Storebælt har tilkendegivet, at radioen anser vederlagene for julehilsnerne for "*et sponsorat til radioen*", men at radioen ikke har været opmærksom på, at der skulle indgås skriftlige aftaler herom. Radio Storebælt takker endvidere i det tilsendte program erhvervslivet for deres støtte til radioen.

Som det fremgår af § 26 er det ikke muligt i reklamebekendtgørelsens forstand at sponsorere en radios samlede drift. Tilskud hertil skal derimod anses som gaver, hvilke stationen lovligt kan oppebære.

Da det rettelig i gavebegrebet ligger, at ydelsen skal være udslag af gavmildhed, og ikke vederlag for f.eks. en tjenesteydelse, finder Nævnet imidlertid ikke, at der i den konkrete sag er tale om en gave. Endvidere stifter en gave ingen pligt eller ret til kreditering af giveren.

Virksomhederne har betalt 200 kr. som vederlag for et musikønske med navns nævnelse. Der er således tale om et vederlag for en ydelse, der ikke kan være et udslag af ren gavmildhed, hvorfor der ikke efter Nævnets opfattelse foreligger en gave.

Herefter vurderes det, om vederlagene kan anses for sponsorater af konkrete programmer.

Nævnet skal hertil oplyse, at sponsorering som ovenfor defineret forudsætter, at tilskuddet ydes til finansiering af et eller flere konkrete programmer. Det kan ikke afvises, at vederlaget på 200 kr., som gives for at sende en julehilsen samt et stykke musik, kan betragtes som indirekte sponsorering af programmet, idet programmet alene består af disse julehilsner med dertilhørende musik.

Såfremt der er tale om indirekte sponsorering af programmet, vil den skete kreditering imidlertid være i strid med reklamebekendtgørelsens § 27, stk. 1, 2. pkt., da krediteringen forekommer i selve programmet.

Det er imidlertid Nævnet vurdering, at forholdet snarere hører under bestemmelsen om skjult reklame.

I henhold til § 3, stk. 1 i reklamebekendtgørelsen, skal reklamer klart kunne identificeres som sådanne, således at de i indhold og præsentation adskiller sig fra ordinære programmer. I radio skal et reklameindslags eller en reklamebloks begyndelse og afslutning således angives tydeligt ved hjælp af lydsignal eller speakertekst, eventuelt begge dele, jf. reklamebekendtgørelsens § 3, stk. 3.

Radioreklamer, der udsendes i strid med reglerne, er såkaldt skjult reklame, som er ulovlig.

Definitionen af skjult reklame, som den er beskrevet i direktiv 89/552/EØF¹, finder udelukkende anvendelse for tv og ikke radio. Kommissionens fortolkningsmeddelelse², herunder indførelsen af begrebet "uberet-

¹ Skjult reklame defineres i Artikel 1 d i direktivet som "mundtlig eller visuel fremhævelse af varer eller tjenesteydelser eller af en vareproducents eller en tjenesteydelsesleverandørs navn, varemærke eller aktiviteter i programmer, når fremhævelsen er tilsigtet fra tv-radio-spredningsorganets side i reklame-øjemed og vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til arten af denne fremhævelse. En fremhævelse anses navnlig for at være tilsigtet, når den foretages mod vederlag eller lignende betaling".

² Da skjult reklame er tilsigtet, kan det i praksis være ret vanskeligt at skelne mellem skjult reklame og lovlige henvisninger til varer m.v. Kommissionen har derfor i sin fortolkningsmeddelelse om visse aspekter ved bestemmelserne i direktivet om "Fjernsyn uden grænser" i forbindelse med reklamer (2004/c 102/02), bestemt, at det er berettiget at anvende kriteriet "uberettiget fremhævelse" af varer eller en virksomheds varemærke eller navn mv. Det urimelige kan bl.a. ligge i, at den pågældende vare fremhæves på en særlig måde. I den forbindelse skal der tages hensyn til det redaktionelle indhold i de udsendelser, disse elementer indsættes i. Hvis en vare fx fremhæves uden berettigelse i forhold til udsendelsens redaktio-

tiget fremhævelse", finder ligeledes kun anvendelse for tv, men det er Nævnets opfattelse, at det er de samme overvejelser og afvejninger, der er relevante for at vurdere hvorvidt, der er tale om skjult reklame i radio.

Det skal på denne baggrund vurderes, om angivelsen af de lokale erhverv og foreninger er skjult reklame i strid med § 3, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen. Spørgsmålet er derfor, om der er sket en fremhævelse af virksomhederne, der ikke er redaktionelt berettiget.

Radio Storebælt oplyser, at radioen har krævet 200 kr. pr. hilsen og musikønske fra virksomhederne. En tilsvarende tjeneste står tilsyneladende til rådighed for privatpersoner, dog i så tilfælde mod betaling af 50 kr.

De pågældende virksomheder har således mod vederlag opnået en reklamemæssig eksponering af deres navn. Dette vederlag overstiger endvidere det vederlag, som en privatperson skal betale for den samme hilsen. Dette kunne antyde, at såvel Radio Storebælt som de pågældende virksomheder er opmærksomme på, at eksponeringen i radioen repræsenterer en økonomisk værdi, som ikke gør sig gældende for en privatperson, altså reklamевærdien af den pågældende angivelse i radioen.

At et udpluk af de pågældende virksomheder har skrevet under på en erklæring om det modsatte kan ifølge Nævnets opfattelse ikke ændre herpå.

Nævnet skal i øvrigt bemærke, at der i det tilsendte program ikke blev bragt en eneste julehilsen fra en privatperson.

Der ligger dermed ingen redaktionel begrundelse bag valget af de udsendte julehilsner og den dertil knyttede omtale af virksomhederne. Omtalen er derimod alene betinget af betaling af et vederlag.

Nævnet vurderer på denne baggrund, at fremhævelsen af de pågældende virksomheder er skjult reklame i strid med § 3, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen.

For så vidt angår spørgsmålet om evt. tilbagebetaling af tilskud, har Nævnet i en lignende sag af 22. december 2006 vedr. klage over ulovlig reklame i udsendelser på Komitéens Radio udtalt følgende:

nelle indhold eller på grund af en påvirkning, som det redaktionelle indhold er blevet udsat for i kommercielt øjemed, tyder det på, at der foreligger skjult reklame.

” Ifølge § 20 i bekendtgørelse nr. 1439 af 15. december 2005 om lokal radio- og fjernsynsvirksomhed kan Nævnet yde tilskud til stationer, som ikke har reklameindtægter. Dette er en bestemmelse, der blev indført i denne bekendtgørelse, idet stationerne før 2006 måtte have reklameindtægter på op til 10% af tilskuddet.

Det er ganske få sager Nævnet har behandlet om reklameindtægter før 2006. Radio- og tv-nævnet traf i 2004 beslutning om, at såfremt stationen ved udgangen af tilskudsåret havde haft reklameindtægter på mere end 10% af driftstilskuddet, var stationen ikke berettiget til driftstilskud og skulle tilbagebetale hele tilskuddet samt eventuelle andre tilskud fra Radio og tv-nævnet. Dette blev indføjet i vejledningen af april 2004 om tilskud til lokale radio- og tv-stationer. I den efterfølgende vejledning af juni 2005 blev det yderligere præciseret, at reklameindtægter blev forstået som bruttoudgifter, dvs. uden fradrag af eventuelle udgifter.

I praksis er der kun sket delvist tilbagebetalinger på grund af, at vejledningen ikke har været tilstrækkelig klar, og efterfølgende er der sket præciseringer i vejledningen.

Der har ikke været tilfælde af reklameindtægter, efter at det fra 2006 blev indført, at stationerne slet ikke må have reklameindtægter. Der er ingen afgørelser om skjult reklame hos stationer, der modtager tilskud.

Det er Nævnets vurdering, at gaver i forbindelse med skjult reklame skal sidestilles med reklameindtægter, hvorefter stationerne ikke er berettigede til driftstilskud. Da det har været praksis, at stationerne ud fra vejledningen skal kunne vide, hvad reglerne er, indarbejdes denne sidestilling i vejledningen.

...

Nævnet forbeholder sig i gentagelsestilfælde retten til at påberåbe sig tilbagebetaling af driftstilskud.”

Det er Nævnets vurdering, at der ved afgørelse om evt. tilbagebetaling af tilskud bør tages hensyn til, at afgørelsen i sagen mod Komitéens Radio blev truffet på selv samme dag som den hér konstaterede overtrædelse foregik. Ligeledes er den omtalte vejledning om tilskud til lokale radio- og tv-stationer først blevet offentliggjort i januar 2007.

Radio Storebælt havde således ikke mulighed for at få kendskab hertil på overtrædelsestidspunktet. Dette taget i betragtning vurderer Nævnet, at resultatet i den foreliggende sag bør blive det samme som i den ovennævnte sag vedr. Komitéens Radio.

På baggrund heraf træffer Radio- og tv-nævnet følgende

AFGØRELSE:

Radio Storebælt har i sin programvirksomhed udsendt 22. december 2006 overtrådt reklamebekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Radio- og tv-nævnet undlader at træffe afgørelse om tilbagebetaling af ydet tilskud, men forbeholder sig retten hertil i gentagelsessituationer.

Christian Scherfig
formand

/Christina Sigvardt
nævnssekretær